

Ingyenmunka, azaz különbség a munkaviszony és a megbízási jogviszony között

Ingyenmunka

Gyakori eset, hogy egy családtag, barát, ismerős besegít az otthoni munkálatokba vagy a vállalkozásba. Amennyiben erre ellenszolgáltatás nélkül, önkéntesen és alkalmyszerűen, kivételesen kerül sor, szívességi (kaláka) munkáról beszélünk, ahol a munkavégzés alapja a jóbaráti vagy családi kötelék.

Amennyiben azonban a munkavégzésre rendszeresen vagy díjazásért cserébe kerül sor, már nem beszélhetünk szívességről, ilyenkor munkaviszony jön létre, annak minden tartalmával, előírásaival együtt, beleértve a járulékfizetési kötelezettséget is.

Abból kell kiindulni: ha valaki hosszabb időn át, heteken keresztül, hétköznapokon dolgozik más részére, nem életszerű, hogy azt ingyen, szívességből tenné.

Az elvégzendő munka sürgőssége, rövid időtartama szintén nem alapozza meg a szívességi munka elfogadását.

A szívességi munka és a munkaviszony közötti különbséget kiválóan szemlélteti egy 2010. szeptember havi OMMF hírlevél. Eszerint a kaláka munkák alapvető jellemzői, hogy

- ellenérték nélkül, szívességi alapon, segítségképpen zajlanak, családi köteléken, rokoni, jószomszédi, baráti kapcsolatokon alapulnak,
- az ellátandó feladat folyamatossága, ismétlődő jellege, rendszeressége ezekre a munkavégzésekre nem jellemző, tipikusan egyszeri, alkalmi jellegű, néhány órás munkákról van szó,
- a felek munkaidőt, munkakört nem kötnek ki, a segédkezők bármikor elhagyhatják a helyszínt, pihenhetnek; érkezésük is belátásukra van bízva.

A hírlevél példaként említi a kisebb közösségekben végzett, főként mezőgazdasági, alkalmi jellegű idénymunkákat (pl. szüret), a családi házak építése során szükséges segédmunkálatokat, illetve a családi vállalkozás keretében folytatott kereskedelmi tevékenységet. Ezek a munkavégzések általában néhány órát, illetve 1-2 napot (tipikusan szombat-vasárnap) vesznek igénybe.

Mi minősül ellenértéknek?

A pénzbeli kifizetés mellett a természetbeni (szociális) juttatás is ellenértéknek minősül, így pl. szállás, étel, tűzifa stb.

A nagyobb, előzetes megállapodás szerinti mennyiségű, a munkáért cserébe adott gyümölcs, alapanyag, építőanyag stb. is ellenértéknek minősül, mivel a munkát végző

Ingyenmunka, azaz különbség a munkaviszony és a megbízási jogviszony között

éppen ezért vállalja az adott tevékenység elvégzését.

Nem felejtendő el, hogy szintén ellenértéknek minősül, ha tartozást dolgoznak le, mivel az elvégzett munkának pénzüsszegben kifejezhető értéke van.

Ugyanakkor nem munkabér, ha a jelenlévők olyan gesztus értékű viszonzást kapnak, amely nem áll arányban az elvégzett munkával, mindössze figyelmességnek tekinthető, így pl. meghívást kapnak egy ebédre, három hatalmas gombóc csokifagyira, vagy kölcsönkapják a platós kocsit a költözés lebonyolításához.

Hiába állapodnak meg abban a felek, hogy szívességi munkáról van szó, önmagában ez nem elegendő, a jogviszonyt ugyanis a tartalma szerint kell megítélni.

Amennyiben az magán hordozza a munkaviszony jellemzőit, rendszeres fizetés ellenében és függőségi viszonyban (utasítás, irányítás mellett) történik, abban az esetben az foglalkoztatásra irányuló jogviszonynak minősül még akkor is, ha közeli hozzátartozókról van szó.